

Veileder til å utarbeide sakkyndig vurdering

Vi behandler erstatningskrav fra pasienter som mener de har fått en skade i helsetjenesten. Erstatningskravene vurderes etter pasientskadeloven.

Pasientskadelovens hovedregel er at pasienten har krav på erstatning når skaden skyldes behandlingen, og det har vært en svikt ved ytelsen av helsehjelp, selv om ingen kan lastes.

Nærmere om sviktbegrepet

Hvis du skriver at noe «burde» og «skulle» vært gjort annerledes, så vil vi oppfatte dette som at det har vært en svikt i behandlingen. At man «kunne» gjort noe på en annen måte, vil derimot være for vagt. Det er ofte at noe kunne vært gjort annerledes eller på annen måte, uten at det var en svikt. Det er ikke nødvendig å fokusere på enkeltpersoner.

Vi skal normalt ikke vurdere om den behandlingen pasienten har fått er uaktsom. I erklæringen bør du derfor ikke bruke uttrykk som «uaktsom», «bebreide», «klandre» eller lignende. Ut fra terminologien i pasientskadeloven, vil det være bedre å bruke begreper som «i tråd med alminnelig god praksis/retningslinjer» eller lignende.

Pasientskade

Med pasientskade/behandlingskade menes den fysiske og/eller den psykiske skaden som har oppstått som følge av behandlingen, uavhengig av om den skyldes svikt eller ikke. For at det skal være en skade i pasientskadelovens forstand, må behandlingen ha ført til et utilsiktet eller unødvendig resultat for pasienten. En tilstand som er tilsiktet eller en nødvendig følge av behandlingen, skal ikke betraktes som en skade. Et eksempel er et vanlig arr etter et kirurgisk inngrep.

Selv om det ikke har vært en svikt i behandlingen, kan vi i helt spesielle tilfeller gi erstatning for en pasientskade som er særlig stor eller særlig uventet. Vi spør derfor om hvor ofte skade skjer etter behandlingen.

Om årsakssammenhengen

Det er et vilkår for at pasienten skal få erstatning at det er årsakssammenheng mellom behandlingen og skaden som er oppstått. Når du skal vurdere om det er sammenheng mellom en behandling og en skade, skal du ta utgangspunkt i hva som er mest sannsynlig. Det vil si at det er viktig å vurdere om det er mer eller mindre enn 50 prosent sannsynlig at behandlingen har ført til skaden. Selv om skaden oppstår nært i tid til behandlingen, betyr ikke dette nødvendigvis at det er en sammenheng.

Hva er oppgaven til den sakkyndige?

Den sakkyndige vurderingen skal gi oss et grunnlag for å avgjøre om vilkårene for å få erstatning er oppfylt eller ikke. Vurderingen bør også gi en god forklaring til erstatningssøker på hva som har skjedd.

Du skal vurdere saken ut fra den medisinske praksisen og eventuelle retningslinjer som gjaldt i Norge på behandlingstidspunktet og ikke ut fra dagens retningslinjer. Det er også viktig å begrunne hvorfor du mener behandlingen er i samsvar med god praksis eller ikke. Det gjør det enklere for oss å skrive godt begrunnede vedtak.

Det er lett å konkludere når man vet fasiten, men unngå å være etterpåklok. Du må forsøke å sette deg inn i hvordan situasjonen var ut i fra symptomer og funn på det tidspunktet som er beskrevet.

Det er lov å uttrykke tvil og si at saken er vanskelig å vurdere. Men selv om du er i tvil, må du konkludere så langt det er mulig.

Ikke forskutter resultatet i saken ved å si at pasienten har rett til, eller bør ha rett til, erstatning. Det er vi som avgjør om vilkårene for å få erstatning er oppfylt eller ikke.

Vi ber deg kvalitetssikre sammendraget vårt av sykehistorien. Du kan gjøre dette ved å endre eller omformulere sammendraget.

Erstatningssøker skal også forstå vurderingen

Behandlingssted og erstatningssøker får tilsendt kopi av vurderingen. Det er derfor viktig at erstatningssøker forstår hva som står i vurderingen. Bruk et mest mulig lett forståelig norsk språk. Du bør unngå unødvendige og kompliserte faguttrykk. Der det er viktig for presisjonsnivået, kan du føye til latinske/medisinske uttrykk i parentes.

Fra tid til annen gir vi tilgang til anonymiserte utgaver av sakkyndige vurderinger i forskningssammenheng. For å forenkle arbeidet med å anonymisere, er det en fordel om du ikke bruker pasientens navn underveis i den sakkyndige vurderingen. Er det bare snakk om ett behandlingssted, unngå også å bruke navnet på behandlingsstedet flere ganger i teksten.

Forhold som ikke er omtalt i mandatet

Hvis du ser forhold som ligger utenfor din spesialitet og som du mener bør vurderes, ønsker vi at du påpeker dette i vurderingen.

Hvis du ser forhold som tilsier at også et annet behandlingssted bør være innklaget, ber vi om at du ikke avslutter saken hos deg før det er avklart om erstatningssøkeren ønsker å innklage flere behandlingssteder, eller ikke. Ta i så fall kontakt med saksbehandler som vil avklare dette.

Har du spørsmål?

Hvis det mangler opplysninger eller dokumentasjon som er nødvendig for å vurdere saken, kan du be saksbehandler om å innhente ytterligere dokumentasjon.

Hvis du er usikker, eller har spørsmål til mandatet eller saken ellers, ber vi deg ta kontakt med saksbehandler.